

ChristenUnie-SGP ziet je staan!

**Verkiezingsprogramma gemeenteraadsverkiezingen
Leiderdorp 2018 - 2022**

o.>>> inhoudsopgave

1.	>>> onze basis.....	3
2.	>>> voor jeugd, gezinnen en onderwijs.....	4
3.	>>> gezondheid voorop	6
4.	>>> voor vrijwilligers, mantelzorgers en nieuwe Leiderdorpers	7
5.	>>> een veilige gemeente	8
6.	>>> sterke economie en veilig op weg	9
7.	>>> schonere straten en stoepen.....	11
8.	>>> meer woonruimte	12
9.	>>> armoede en schulden verminderen.....	14
10.	>>> aandacht voor ouderen.....	15
11.	>>> duurzaam doen is beter	17
12.	>>> Leiderdorp in onze regio	19
13.	>>> financiën op orde	20

1. >>> onze basis

De ChristenUnie en de SGP doen met een gezamenlijke lijst mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. De Bijbel is de basis voor ons politiek handelen. Vanuit die basis willen we ons inzetten voor Leiderdorp. Dat blijkt uit de volgende thema's:

- › We maken ons sterk voor mensen die het moeilijk hebben, bijvoorbeeld omdat ze een laag inkomen hebben, zelf niet in woonruimte kunnen voorzien of met hardnekkige schulden kampen.
- › Wij zijn rentmeester, en daarom moeten we zorgvuldig met de aarde omgaan. Een schone en circulaire economie levert veel op voor ons en voor volgende generaties: een gezondere lucht, een beter klimaat en een sterkere economie. We moeten besparen en vergroenen.
- › Wij zien de zondag als een rustdag die belangrijk is voor burgers, werknemers en winkeliers. Juist in een tijd van toenemende tijdsdruk is een vast moment van rust waardevol.
- › Liefde en trouw in relaties zijn een belangrijke bouwsteen voor de samenleving. Het gezin is de plek waar liefde, geborgenheid en zorg voor elkaar centraal horen te staan. Opgroeien in een stabiel gezin geeft kinderen een stevige basis voor de rest van hun leven. Gezinnen moeten een centrale plek krijgen in het gemeentelijk beleid.
- › Goed samenleven is niet het werk van de overheid of van individuen, maar van mensen en maatschappelijke verbanden samen. Daarom werkt de gemeente samen met burgers, bedrijven, kerken en verenigingen.
- › De gemeentelijke overheid is betrouwbaar in haar handelen en doet wat ze belooft.

Met dank aan:

Voordat we dit verkiezingsprogramma hebben opgesteld, zijn we in gesprek gegaan met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, kerken en verenigingen. We hebben gesproken met de Leiderdorps Ondernemersvereniging, met een lid van de kerkenraad van de Protestantse Gemeente, met de coördinator van SchuldHulpMaatje, met Sportfondsen en Sport Servicepunt Leiderdorp, met VluchtelingenWerk, met Rijnhart Wonen en met buurtvereniging Zijlkwartier. We bedanken hen voor hun tijd. Met deze gesprekken hebben we ook onze waardering voor hun werk willen uitdrukken. De inhoud van dit programma is uiteraard voor onze eigen verantwoordelijkheid.

2. >>> voor jeugd, gezinnen en onderwijs

Wij willen ons inzetten voor Leiderdorpse gezinnen, voor een gemeente die ruimte biedt aan het Leiderdorps onderwijs en die bewegen stimuleert.

Wij stellen het volgende voor:

- › De **wachttijsten** in de regio voor **jeugdhulp zijn te lang**. Door de gemeenten in Holland Rijnland worden afspraken gemaakt met aanbieders over maximaal aanvaardbare wachttijden en over het overdragen van kinderen naar andere aanbieders zonder wachttijsten. Deze afspraken zijn voor de gemeenteraad inzichtelijk.
- › Specialistische jeugdhulp wordt zoveel mogelijk **in het gezin of op school** ingezet. Een doorverwijzing van het Jeugd- en Gezinsteam betekent specialistische hulp voor het gezin, waarbij de vraag van ouders en kinderen centraal staat.
- › In **alle Leiderdorpse huisartsenpraktijken** is een aantal dagen per week iemand beschikbaar om jeugdhulp te leveren, zodat huisartsen alleen naar de specialistische jeugd-ggz hoeven te verwijzen als dat noodzakelijk is.
- › Op dit moment krijgt alleen FloreoKids geld voor voorschoolse educatie (peuterspeelzalen) van de gemeente. Wij vinden dat **alle partijen die voorschoolse educatie** in Leiderdorp bieden en aan de kwaliteitseisen voldoen, subsidie dienen te krijgen. Op die manier ontstaat er keuzevrijheid.
- › Kinderen die om welke reden dan ook thuis geen hulp kunnen krijgen, kunnen het best in een ander gezin opgroeien in plaats van in een instelling. Leiderdorp zet actief in op de werving van **meer pleegouders**, en gaat daarnaast in gesprek met **Leiderdorpse pleegouders** om te vragen wat zij nodig hebben vanuit de gemeente. De bestaande ondersteuning en waardering voor mantelzorgers komt ook beschikbaar voor pleegouders.
- › Medewerkers van het Jeugd- en Gezinsteam en het Sociaal Team zijn geschoold in het **ondersteunen van mensen met relatieproblemen** en kunnen doorverwijzen naar specifieke relatietherapie. Het Centrum voor Jeugd en Gezin organiseert cursussen voor jonge ouders of aanstaande ouders, bijvoorbeeld over het belang van hechting. Inwoners worden daar actief op gewezen, en de gemeente zorgt ervoor dat bij **scholen, huisartsenpraktijken en verenigingen informatie beschikbaar is** over dergelijke cursussen.
- › **Leiderdorpse gezinnen met kinderen horen niet thuis in de maatschappelijke opvang** voor volwassenen. Een alternatief is dat via een

door de burgemeester op te leggen tijdelijk huisverbod de ene ouder niet in huis mag komen, en kinderen met hun andere ouder in huis mogen blijven wonen.

- › Het onderhoud van een aantal **speelvoorzieningen** in Leiderdorp moet worden verbeterd. Inwoners die zelf in hun buurt een speeltuintje willen bijhouden, worden daarin gestimuleerd door de gemeente en krijgen een onderhoudsbudget.

3. >>> gezondheid voorop

Sport en bewegen is belangrijk. Sport heeft een sociale functie en bewegen is gezond. In Leiderdorp zijn veel goede sportvoorzieningen. Wij stellen het volgende voor:

- › Het **Sport Servicepunt** krijgt een coördinerende rol om meer bewegingsactiviteiten voor jongeren en ouderen in Leiderdorp te organiseren.
- › Alle Leiderdorpse sportverenigingen zijn zo snel mogelijk, maar uiterlijk in 2022, **rookvrij**.
- › De gemeente handhaaft het verbod om **alcohol** te verkopen aan jongeren onder de achttien jaar en zorgt voor voorlichting over de gevolgen van alcohol- en drugsgebruik op Leiderdorpse (sport)verenigingen en scholen, in samenwerking met de verslavingszorg.
- › Op dit moment mogen winkeliers in Leiderdorp 52 zondagen per jaar open zijn. We willen in goed overleg met de winkeliers bekijken wat de mogelijkheden zijn deze te verminderen omdat wij ervan overtuigd zijn dat een gezamenlijke rust waardevol en gezond is voor iedereen. Daarnaast moeten winkeliers vrij gelaten worden om zelf dicht te gaan, ook als omliggende winkels open zijn.
- › Wij willen dat bij de planning van evenementen beter rekening gehouden wordt met Leiderdorpers die een dergelijk evenement niet bezoeken omdat het op **zondag** wordt georganiseerd.

4. >>> voor vrijwilligers, mantelzorgers en nieuwe Leiderdorpers

Vrijwilligers en mantelzorgers zijn onmisbaar in Leiderdorp. Het is belangrijk dat de gemeente initiatieven ondersteunt om meer vrijwilligers te vinden, en om de waardering voor mantelzorgers concreet te maken.

Wij stellen het volgende voor:

- › Als vrijwilligers een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) nodig hebben, brengt de gemeente **geen kosten** in rekening.
- › **Pluspunt en SCW** doen veel belangrijk werk voor jongeren en ouderen in Leiderdorp. Wij willen dat ze goed samenwerken, maar ze hoeven niet samen te gaan. Het welzijnswork in Leiderdorp wordt niet aanbesteed.
- › Wij vinden het belangrijk dat de gemeente **vrijwilligers- en bewonersactiviteiten** stimuleert, zodat mensen de kans krijgen om zelf hun buurt mooier en socialer te maken. Het organiseren van dergelijke activiteiten moet makkelijker worden.
- › Het jaarlijkse **compliment** van de gemeente voor mantelzorgers blijft in stand.
- › Mensen die met een zorg- of hulpvraag aankloppen bij de gemeente moeten gewezen worden op de mogelijkheid van **onafhankelijke cliëntondersteuning**. Deze onafhankelijke cliëntondersteuning is voor iedereen toegankelijk en gemakkelijk vindbaar.
- › Iedere burger dient een **zorgaanbieder te kunnen kiezen** die past bij zijn of haar levensovertuiging. Uiteraard moeten alle aanbieders voldoen aan de wettelijke en gemeentelijke kwaliteitseisen.
- › De gemeente intensificeert haar financiële steun aan **maatschappelijke organisaties** en initiatieven die zich inzetten om vrijwilligerswerk te stimuleren. Voorbeelden van organisaties zijn Stichting Present en Stichting HiP (Hulp in Praktijk).
- › **Vluchtelingen** die in Leiderdorp komen wonen en een verblijfsstatus hebben gekregen, krijgen een **intensieve taaltraining en goede begeleiding (waaronder fietslessen)** om wegwijs te worden in Nederland. Degenen die na een inburgerings- of staatsexamen een vervolgopleiding doen en niet in aanmerking komen voor studiefinanciering krijgen een deel van hun opleiding vergoed vanuit het gemeentelijke re-integratiebudget.

5. >>> een veilige gemeente

Leiderdorp is een veilige gemeente. Veiligheid is belangrijk, dit blijkt ook uit de opkomst van buurt WhatsApp-groepen in veel wijken. Wij stellen het volgende voor:

- › In Leiderdorp moet een dekkend netwerk zijn van automatische externe defibrillators (AED's). Bij zorginstellingen, scholen en winkelgebieden moet in elk geval een AED beschikbaar zijn. Er komt een kaart met de **AED's** in Leiderdorp die 24/7 te gebruiken zijn. Die kaart komt online te staan en wordt regelmatig in Gemeente aan Huis gepubliceerd.
- › In Leiderdorp zou per **vijfduizend inwoners een wijkagent** moeten zijn. De burgemeester zet zich ervoor in om dit binnen de politie-eenheid Den Haag (waar Leiderdorp onder valt) te regelen. Via de Veiligheidsmonitor krijgt de gemeenteraad jaarlijks inzicht in de veelvoorkomende criminaliteit, om zo met de burgemeester lokale prioriteiten te kunnen bespreken.
- › De **brandweer** kan niet zonder **vrijwilligers**. Het aantal brandweervrijwilligers in de Veiligheidsregio Hollands Midden daalt. Dat is zorgelijk. De basisbrandweezorg in Leiderdorp moet op peil blijven. De gemeente zet zich in om het aantal vrijwilligers op peil te houden, zeker nu de realisatie van de nieuwe kazerne in Leiden nog op zich laat wachten. De jaarlijkse Leiderdorpse Brandweerdag vervult een belangrijke rol in de zichtbaarheid van de brandweer. Die zichtbaarheid is extra belangrijk als de Leiderdorpse post verdwijnt.
- › Voor het organiseren van een **evenement**, bijvoorbeeld op Koningsdag, bestaan er veel veiligheidseisen. De Veiligheidsregio denkt op voorhand mee over een veilig verloop van een evenement. De gemeente brengt van tevoren partijen bij elkaar om een evenement prettig en veilig te laten verlopen.
- › Nu de gemeente een aantal jaar nieuwe taken in het sociaal domein heeft, is het logisch een volgende stap te zetten: **het verbinden van zorg en veiligheid**. Het Jeugd- en Gezinsteam werkt daar waar nodig samen met de leerplichtambtenaar en het Veiligheidshuis.

6. >>> sterke economie en veilig op weg

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in regionaal economisch beleid, maar concrete resultaten zijn er nog onvoldoende. Het is belangrijk dat de regio aantrekkelijk blijft voor bedrijven en beter bereikbaar wordt. Wij stellen het volgende voor:

- › In de periode 2018 tot 2022 moet het economisch beleid leiden tot **concrete resultaten**, zoals een vitale WOOON-meubelboulevard en het vinden van nieuwe werkgevers die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aannemen.
- › Er moet voldoende aandacht zijn voor lokaal economisch beleid, zoals de Oranjegalerij waar mensen kleine boodschappen kunnen doen en **uitbreiding van de markten** bij de Santhorst op donderdag en bij de Winkelhof op zaterdag.
- › In 2016 heeft de gemeenteraad groen licht gegeven voor LAB071, het **verbeteren van de ringstructuur in de Leidse regio**. Dit vraagt aanpassingen op het tracé van de Willem de Zwijgerlaan en de Oude Spoorbaan. Voor de wijken Driegatenbrug en Leyhof moeten de gevolgen beperkt worden door een goede inpassing, zoals verdiepte ligging, geluidschermen en handhaving van de maximumsnelheid.
- › De gemeente Leiderdorp zet met omliggende gemeenten maximale druk op de landelijke overheid voor een **oplossing van de flessenhals** die opnieuw ontstaan is bij de A4.
- › Nieuw mobiliteitsbeleid is hard nodig. Het huidige beleid is bijna tien jaar oud en niet meer actueel. Daarbij zetten we in op **veilig en gezond bewegen voor iedereen**:
 - We willen de verkeersveiligheid in Leiderdorp verbeteren door de aanleg van fietsstraten, de aanpak van snelheidsovertredingen en meer ruimte voor kwetsbare verkeersdeelnemers. In woongebieden passen we de verkeerssituatie daarop aan.
 - Veelgebruikte fietsroutes in Leiderdorp, onder meer richting Leiden, moeten breder worden. We pakken snel een aantal bestaande knelpunten in Leiderdorp aan om de **verkeersveiligheid te vergroten** voor fietsers en voetgangers. Denk daarbij aan de oversteekplaats aan het einde van de Laan van Berendrecht bij de Santhorst en de kruising van de Van der Marckstraat met de Lijnbaan en de Touwbaan.
 - Er komen veel meer kwalitatief goede **fietsparkeerplekken** bij de winkelgebieden (onder meer Winkelhof en Santhorst). Dat maakt het interessanter voor inwoners om de fiets te pakken voor boodschappen.

Ook bij hoogbouw gaan we samen met de eigenaren na hoe er meer goede fietsparkeerplekken voor bezoekers kunnen komen.

- › Er komt een aantal nieuwe verbindingen om de **recreatieve gebieden beter toegankelijk te maken**. Zo komt er bijvoorbeeld voor de inwoners van Voorhof een fiets- en voetgangersbrug van de Bospoldermolen naar de Persant Snoepweg richting de Bospolder. We stellen voor de fietsroute langs de Dwarswatering te verbeteren. Ook moet het ontbrekend stuk voetpad aan de Zijldijk richting de Boterhuispolder worden aangelegd.

7. >>> schonere straten en stoepen

De met afstand meest gehoorde klacht van Leiderdorpers is de slordige uitstraling van straten en stoepen. Leiderdorp noemt zich de parel tussen stad en platteland, maar dat beeld geeft de openbare ruimte niet. Zeker niet als je Leiderdorp binnenkomt. Dat is jammer, want de aanwezigheid van groen in en om Leiderdorp is juist een kwaliteit. Vanaf 2017 heeft de gemeenteraad wel extra geld beschikbaar gesteld om het straatbeeld te verbeteren, maar dat is niet genoeg. Wij stellen het volgende voor:

- › Publiceer via Gemeente aan Huis en op de website **van tevoren wanneer er waar geveegd** wordt, zodat inwoners ervoor kunnen zorgen dat hun auto er niet staat. Door het verbod op chemische onkruidbestrijding is vegen des te belangrijker. Omdat Leiderdorpers nu niet zien aankomen wanneer er waar geveegd wordt, kunnen ze er ook geen rekening mee houden.
- › Ga als college en ambtelijke organisatie **maandelijks met burgers op pad** om te controleren of de beeldkwaliteit van het openbaar groen zoals die voor de hele gemeente vastgesteld is, gehaald wordt. Zo niet, maak dan concreet binnen welke termijn de gemeente maatregelen gaat nemen om dat op te lossen. Op deze manier gaat de beeldkwaliteit echt functioneren.
- › Maak als gemeente **prestatieafspraken** over de gewenste kwaliteit die inzet van groenbedrijven moet opleveren en handhaaf die afspraken als ze niet nagekomen worden.
- › Organiseer het onderhoud zo dat er **per wijk gemeentelijke verantwoordelijken** zijn voor het onderhoud in die wijk.
- › Ga na wat **structureel** nodig is om de kwaliteit van de openbare ruimte, inclusief de staat van onderhoud van straten en stoepen, flink te verbeteren.

8. >>> meer woonruimte

In Leiderdorp is veel behoefte aan woonruimte. De Boterhuispolder en de Achthovenerpolder willen we groen houden. Dat betekent dat er meer gebouwd moet worden binnen de bebouwde kom, en dat in de omgeving van Leiderdorp ook voldoende gebouwd moet worden om aan de vraag te voldoen. Wij stellen het volgende voor:

- Uitwerking van de vastgestelde Ruimtelijke structuurvisie, waarin staat dat we willen **verdichten**. Dit betekent dat we een aantal gebieden aanwijzen, zoals het Oude Dorp, De Bloemerd en De Houtkamp, die we in de huidige vorm willen behouden. Op andere plekken moet **bij vrijkomende ruimte hoger worden gebouwd**, en moet gezien de groei van het aantal eenpersoonshuishoudens ook voor meer kleine wooneenheden worden gekozen.
- De gemeente speelt een actieve rol in het overhalen van vastgoedeigenaren om **leegstaande kantoren** om te bouwen tot woonruimte.
- Voor De Baanderij is snel een nieuwe gebiedsvisie nodig. De ontwikkeling van de ROC-locatie is een eerste stap naar **meer woningbouw** tussen de Rietschans en de Leidsedreef en ten oosten van de Touwbaan. Het hart van De Baanderij blijft bestemd voor bedrijven.
- De gemeente heeft verantwoordelijkheid om **voldoende sociale woningbouw** te bieden. Minimaal dertig procent van de nieuw te bouwen woningen moet sociale woningbouw zijn, waarbij bij het ene project voor meer kan worden gekozen, en bij het andere voor minder.
- De gemeente zet regionaal beschikbare expertise in, zoals de **kantorenmakelaar**, om kantoren in Leiderdorp te wijzigen in woningbouwlocaties.
- De **parkeernorm** wordt zo aangepast dat het mogelijk is om binnen dezelfde ruimte meer **kleinere woningen** te maken. Dat is nodig, gezien de toename van het aantal eenpersoonshuishoudens. De uitgespaarde kosten worden door vastgoedontwikkelaars gestort in een fonds voor verbetering van het openbaar vervoer. Parkeerplaatsen blijven openbaar toegankelijk.
- De gemeente maakt een **meerjarenafpraak met Rijnhart Wonen**, met een jaarlijkse actualisatie. Daarin wordt in elk geval vastgelegd: inspanningen van Rijnhart Wonen om het woningbestand duurzamer te maken en de rol van de gemeente daarin, voorbereiding op nieuwe doelgroepen (bijvoorbeeld groepen mensen die eerst in een instelling woonden en nu thuis wonen), lokaal

maatwerk zodat Leiderdorpers in hun eigen plaats kunnen blijven wonen en de aantallen te bouwen sociale woningbouw.

- Als de gemeente gebouwen of grond afstoot, dan wordt met **voorrang bestemming voor sociale woningbouw of woningbouw net boven de huurgrens (tussen 700 en 900 euro per maand) onderzocht.**

9. >>> armoede en schulden verminderen

Ook in Leiderdorp komt armoede voor. Dat is diep ingrijpend. Gemeenten hebben van het Rijk meer geld gekregen om armoede te bestrijden. Dat geld moet gebruikt worden om zoveel mogelijk mensen te bereiken die in armoede leven. Dit geldt in elk geval voor huishoudens die tot 120 procent van het bijstandsniveau krijgen. Daarbij moet bijzondere aandacht blijven voor kinderen die in armoede opgroeien, zo'n 4 % van alle kinderen in Leiderdorp. Wij stellen het volgende voor:

- › **Schulden** komen veel voor, ook in Leiderdorp. De hulp vanuit de Stadsbank Leiden moet beter toegankelijk worden. De drempels om hulp te krijgen zijn vaak te hoog en veronderstellen vaak te veel zelfredzaamheid. Door inschakeling van SchuldHulpMaatje is deze hulp aanzienlijk te verbeteren. Dit vraagt structurele financiering van dit initiatief. Er komt een gerichte benadering van zzp'ers met schulden, in samenwerking met de Kamer van Koophandel en een aantal zzp'ers uit de regio, en van jongeren met schulden (naar analogie van een pilot in Leiden).
- › Reclame voor casino's is niet toegestaan, gezien de problematische schulden als gevolg van gokken.
- › Het is belangrijk dat mensen die een bijstandsuitkering krijgen en (nog) niet aan het werk kunnen, actief zijn. Ook voor mensen die niet meer kunnen werken, is het belangrijk sociaal actief te zijn. Er zijn genoeg organisaties, zoals sportverenigingen, de bibliotheek of de schooltuinen, die mensen kunnen gebruiken.
- › In Leiderdorp is een groep huishoudens die te maken heeft met een stapeling van problemen. De **samenwerking** tussen de Jeugd- en Gezinsteams, het Sociaal Team, het jongerenwerk en de sociale dienst is geen doel op zich, maar is erop gericht samen met deze huishoudens problemen op te lossen.

10. >>> aandacht voor ouderen

Ouderen betekenen veel voor onze samenleving. Daarom verdienen ze aandacht en steun. Veel ouderen functioneren prima en weten lang zelfstandig of met zelf georganiseerde hulp of netwerken hun weg te vinden. Maar vaak ontstaat door lichamelijke of geestelijke klachten een verminderde mobiliteit. Eenzaamheid wordt zo een steeds groter risico. Wij hebben hier oog voor en zetten ons in om eenzaamheid te bestrijden. Wij stellen het volgende voor:

- › De gemeente Leiderdorp sluit zich aan bij Coalitie Erbij, de nationale coalitie tegen eenzaamheid.
- › De gemeente blijft communiceren via **Gemeente aan Huis** van het Leiderdorps Weekblad voor mensen die niet digitaal vaardig zijn. De website van de gemeente wordt 'ouderenproof'.
- › In elke wijk in Leiderdorp is een punt aanwezig waar je een praatje kunt maken. Daarom overlegt de gemeente met wijk- of buurtverenigingen, kerken en verenigingen over het opstarten van nieuwe voorzieningen met een sociale functie of het voortzetten van de bestaande voorzieningen.
- › (Denk)sport en **bewegen voor ouderen** wordt een speerpunt in het gemeentelijke sportbeleid.
- › Wij willen dat alle ouderen boven 75 jaar geregeld **een bezoek krijgen** vanuit het Sociaal Team of Pluspunt om te praten over hun sociale omgeving en over mogelijke eenzaamheid.
- › We vragen **Pluspunt** contact tussen Leiderdorpse basisscholen en eenzame ouderen te organiseren.
- › In het gesprek tussen ouderen en het Sociaal Team (keukentafelgesprek) gaat het niet alleen over de noodzakelijke hulp of hulpmiddelen, maar juist ook over wat mensen nodig hebben om van waarde te kunnen zijn, ook voor anderen.
- › De gemeente betaalt mee aan de **seniorencoach van Rijnhart Wonen**. Deze seniorencoach begeleidt ouderen vanuit een grote woning naar een meer passende woning. Daardoor zijn er minder kosten voor woningaanpassingen en komen de grotere woningen beschikbaar voor de gezinnen die dat nodig hebben.
- › Leiderdorp wordt een **dementievriendelijke** gemeente. Zo worden medewerkers van het klantcontactcentrum van het gemeentehuis geschoold om met dementie om te gaan.

- › ANWB **AutoMaatje** komt naar Leiderdorp. Met dit project vervoeren vrijwilligers hun minder mobiele plaatsgenoten tegen een geringe onkostenvergoeding naar bijvoorbeeld de Winkelhof, de bibliotheek of het Alrijne Ziekenhuis.

11. >>> duurzaam doen is beter

Het Klimaatakkoord van Parijs vraagt ook een vertaling in Leiderdorp. In 2016 is een ambitieuze duurzaamheidsnota vastgesteld door de gemeenteraad. Het komt nu aan op uitvoeren en bijstellen daar waar nodig. Ook is het belangrijk dat, wanneer de Omgevingswet ingaat en Leiderdorp een omgevingsvisie en omgevingsplan opstelt, duurzaamheid een integraal onderdeel is. Wij stellen het volgende voor:

- › Heel belangrijk is dat Leiderdorpers weten welke duurzaamheidsinitiatieven er zijn. Goede voorbeelden zetten anderen aan om die na te volgen.
- › **Nieuwe woningbouwprojecten zijn energieneutraal** en hebben geen gasaansluiting.
- › Er komen steeds meer **energiecoöperaties**, waardoor bewoners met private partijen kunnen investeren in zonne-energie. Zolang banken niet bereid zijn om garant te staan voor duurzaamheidsinvesteringen door verenigingen van eigenaren, is de gemeente bereid dat te doen.
- › We zetten in op meer **zonnepanelen op hoge gebouwen in Leiderdorp**.
- › Gezien de toename van elektrisch rijden, moet het aantal openbare **laadpalen voor elektrische auto's** toenemen. Leiderdorp moet er met gemeenten in de regio op aandringen dat ook al het busvervoer in de regio elektrisch wordt aangedreven.
- › De duurzaamheidsnota van Leiderdorp en de nota's van de omliggende gemeenten in de Leidse regio moeten met elkaar worden verbonden. De **meest ambitieuze agenda** bepaalt het tempo voor de regio.
- › Straatverlichting die vervangen wordt, krijgt **ledverlichting**. De gemeente stimuleert de aanleg van **groene daken** via de duurzaamheidslening, zowel vanwege de energiebesparing als vanwege de grotere waterberging.
- › Ook Leiderdorp moet in 2020 **75 procent van het afval gescheiden aanleveren**. Als de in 2017 ingezette wijziging van de afvalscheiding (omgekeerd inzamelen) te weinig oplevert, moet de invoering van Diftar (betalen voor aanleveren van restafval) worden overwogen. Dit mag niet leiden tot een netto lastenverhoging voor burgers en bedrijven.
- › De schoonste energie is de energie die je niet gebruikt. De afvalcoach, die gaat helpen de afvalscheiding in de hoog- en laagbouw in Leiderdorp te verbeteren, is ook beschikbaar om huishoudens en bedrijven te adviseren over **energiebesparing**.
- › In samenwerking met het hoogheemraadschap van Rijnland en de omliggende gemeenten wordt een plan opgesteld om **beter voorbereid te zijn op de**

verandering van het klimaat en als gevolg daarvan het opvangen van veel water in korte tijd.

12. >>> Leiderdorp in onze regio

Er is voor Leiderdorp geen dwingende noodzaak om te fuseren met andere gemeenten. De gemeente staat er financieel goed voor en kan door samenwerking met de omliggende gemeenten haar taken goed uitvoeren. Toch denken we dat op langere termijn de zelfstandigheid van de gemeente Leiderdorp niet houdbaar is. Aan de gemeentelijke organisatie worden zoveel eisen gesteld, dat het lastig is om als kleine gemeente te kunnen blijven functioneren en voldoende slagkracht te hebben. Bovendien vinden we het belangrijk dat als er over fusie in de Leidse regio gesproken wordt, we als gemeente Leiderdorp aan tafel zitten om onze belangen daarbij goed in te brengen. Wij stellen het volgende voor:

- › Als de gemeente Leiderdorp fuseert, dan alleen onder de volgende voorwaarden:
 - Voorzieningen zoals de bibliotheek, het zwembad, de natuurspeeltuin, de sportvoorzieningen en de schooltuinen blijven dichtbij.
 - Geen stijging van de lasten voor burgers en bedrijven.
 - De Leiderdorpse polders blijven groen.
 - Als het tot een fusie komt, moeten naast Leiden ook andere gemeenten meedoen.
- › Het is belangrijk dat Leiderdorp haar **geschiedenis** goed kent. Het Leiderdorps Museum en de Leiderdorpse Volksuniversiteit spelen hierin een belangrijke rol. Wij stellen voor dat ze alle Leiderdorpse basisschoolleerlingen laten kennismaken met de lokale geschiedenis.
- › Zolang er geen fusie met andere gemeenten is, stellen we voor de **bestaande regionale samenwerking te versterken**. Deze samenwerking is gebaseerd op een gedeelde inhoudelijke agenda van de Leidse regiogemeenten en gericht op het versterken van de gezamenlijke lobbyfunctie. De gemeenteraad moet via het college scherp sturen op de meerwaarde van samenwerkingsverbanden voor Leiderdorp.

13. >>> financiën op orde

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen. Dit betekent dat we streven naar een sluitende begroting. In de afgelopen periode is het takenpakket van de gemeenten flink uitgebreid. Hierbij zijn de financiële risico's toegenomen. Daarmee is de noodzaak versterkt om alle risico's beter in beeld te brengen en te beheersen. Wij stellen het volgende voor:

- › De gemeente koopt duurzaam en circulair in. Keuzes en resultaten zijn meetbaar.
- › De gemeente als ambtelijke organisatie moet blijven werken aan doelgerichtheid en efficiëntie. Daarnaast moet ze kritisch zijn op inhuur van externe projectmanagers, adviesbureaus e.d.
- › Digitalisering maakt de aanvraag van gemeentelijke diensten in veel gevallen gemakkelijker. Tegelijk is er een groep die moeite heeft om mee te komen met het hoge tempo van de digitalisering. Daarom moet de dienstverlening aan de diverse balies en de telefonische bereikbaarheid van de gemeente niet worden verwaarloosd. Ook moet de gemeente tijdig reageren op brieven en e-mails.
- › De lasten in Leiderdorp liggen naar verhouding te veel bij meerpersoonshuishoudens. De lasten voor gezinnen moeten omlaag.
- › Leiderdorp is nu een van de duurste gemeenten als het gaat om begraven. Het streven naar kostendekkende tarieven moet worden losgelaten. De **tarieven voor begraven** moeten omlaag.

Een aantal voorgestelde maatregelen in dit programma heeft financiële gevolgen. Hieronder wordt aangegeven in welke mate die te dekken zijn vanuit bestaande budgetten. Slotsom is dat de door ChristenUnie-SGP voorgestelde maatregelen in dit verkiezingsprogramma geen verhoging van de lasten voor burgers en bedrijven inhouden. We stellen daarom voor die uitsluitend met de inflatiecorrectie te verhogen.

Voorstellen die extra geld vragen	Te dekken binnen bestaande budgetten	Niet te dekken binnen bestaande budgetten
Extra fietsverbindingen en oplossen knelpunten	Gereserveerde budgetten fietsnota	
Terugdringen wachtlijsten jeugdhulp	Reserve sociaal domein	
Ondersteuners bij huisartsenpraktijk	Voorbeelden uit andere gemeenten laten zien dat dit zich terugverdient	
Opleiding voor vluchtelingen in de bijstand	Re-integratiebudget en besparingen op uitkeringsbudget	
Alle ouderen boven 75 jaar krijgen bezoek van Sociaal Team of Pluspunt	Reserve sociaal domein	
Seniorencoach Rijnhart Wonen	Besparing op WMO	
Tarieven begraven omlaag		Te dekken uit oplopende bedragen die Leiderdorp de komende jaren vanuit het gemeentefonds krijgt als gevolg van aantrekkende Rijksuitgaven